

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

Anguelova проти Болгарії - 38361/97

Рішення від 13.6.2002 [Секція I]

Стаття 2

Стаття 2-1

Життя

Смерть під час перебування під вартою, відсутність медичної допомоги і ефективний характер розслідування: *порушення*

Стаття 3

Нелюдське поводження

Жорстоке поводження під час перебування під вартою: *порушення*

■ **Факти:** Заявниця належить до етнічної групи ромів. У 1996 році її син А., якому на той час було 17 років, помер під час перебування під вартою, після того, як був заарештований за підозрою у спробі скоїти крадіжку. Свідки бачили молодого чоловіка, котрий ходив поміж запаркованими машинами, і поліцейський, який не був при виконанні обов'язків, кинувся наздоганяти його, а потім затримав. Згодом свідки повідомили, що А. був п'яний, послизнувся і кілька разів упав. Коли прибули поліцейські, то пристігнули його наручниками до дерева, а самі тим часом почали оглядати місце події. Після цього молодого чоловіка відвели до відділку поліції. Проте, не було ухвалено жодного письмового рішення. У журналі обліку взяття під варту немає його імені, а згадана особа невідома поліції. Згодом виявилось, що журнал обліку був підроблений. Вночі поліцейський виявив, що стан здоров'я А. погіршився. Трохи згодом поліцейський пішов до лікарні за машиною швидкої допомоги і лікарем. А. перевезли до лікарні, і невдовзі після того, як його привезли, було констатовано його смерть. Як стверджує лікар, який працює у лікарні, поліцейські повідомили, що А. був під час доставлення до поліції у такому ж стані здоров'я як і тоді, коли його привезли до лікарні. Для проведення розслідування був призначений слідчий суддя. Він допитав багатьох свідків, організував відтворення подій і наказав провести аутопсію, котра виявила, що смерть настала через внутрішню кровотечу внаслідок перелому черепа на рівні лівої брови, викликаного ударом тупим предметом або ударом об такий предмет. Було відзначено також сліди на грудях і зап'ястках. Розслідування було передане військовому слідчому судді, оскільки смерть настала під час перебування під вартою, і п'яти судово-медичним експертам було доручено переглянути висновки на підставі безпосередніх доказів. Висновок експертизи підтвердив причину смерті, але зазначав, що гематома з'явилась принаймні за десять годин до настання смерті і не була заподіяна між чотирма і шістьма годинами до настання смерті, як було зазначено у першому звіті. На підставі цих доказів було вирішено закрити розслідування.

■ **Право:** стаття 2 (смерть сина заявниці) – Оскільки смерть сталась під час перебування під вартою, тому Уряд має надати вірогідне пояснення. Другий звіт судово-медичної експертизи, який спирався виключно на документальні докази, суттєво відступав від висновків першого звіту, що серйозно ставить під сумнів вірогідність його висновків. Малоімовірно, що А. вживав алкоголь, вирішив вкрати

автозапчастини і був здатен тікати, маючи при цьому, як слідує з другого звіту, перелам черепа за десять годин до смерті. Перший звіт сумісний з тим фактом, що удари були завдані під час перебування А. під вартою, а також було констатовано інші тілесні ушкодження, які могли бути отримані під час тих же подій. Твердження про те, що А. був поранений під час падіння, не було підтверджене судово-медичними доказами, і жоден зі свідків, які спілкувалися з А. до того, як він був доставлений до поліцейського відділку, не повідомив, що він скаржився на біль. Великого значення має бути надано інформації, яка свідчить про те, що поліцейські діяли підозріло, зокрема, схоже, вони затримували доступ до лікаря і зробили у лікарні неправдиві повідомлення, а також сфальсифікували реєстр взяття під варту, внаслідок чого А. був зареєстрований після подій як особа, невідома поліції, тоді як насправді поліцейські знали його. Ці факти вимагали поглибленого розслідування, котре не було проведене. Тому пояснення Уряду є маловірогідним, а інше пояснення не було надане.

- *Висновок:* порушення (одноголосно).

- Стаття 2 (медична допомога) – Поліція запізнилася із наданням медичної допомоги А., і ця затримка стала вирішальною для його загибелі. Особливо показовим є те, що матеріали справи не містять жодних слідів критики чи несхвалення щодо вирішення медичної проблеми. Тому мало місце порушення обов'язку держави захищати життя осіб, які перебувають під вартою.

- *Висновок:* порушення (одноголосно).

- Стаття 2 (ефективний характер розслідування) – Розслідування розпочалося швидко, і державні органи активно працювали над ним. Водночас, прогалини у аутопсії стали на перешкоді будь-які можливості встановити, який предмет міг спричинити перелом черепа. Також дуже важливо, що поліцейських ніколи не просили пояснити, чому реєстр взяття під варту був сфальсифікований, чому вони не викликали швидку допомогу негайно, і чому вони, вочевидь, надали лікарні неправдиву інформацію. Розслідування було позначене й іншими прогалинами, зокрема щодо відтворення подій і недостатньої уваги до інших слідів поранень. Зрештою, свідчення працівників поліції були визнані цілком достовірними, незважаючи на їхню підозрілу поведінку, а також, незважаючи на очевидні суперечності між двома медичними звітами, державні органи визнали висновки другого звіту, не намагаючись пролити світло на розбіжності. Розслідуванню не вистачало необхідної об'єктивності та ретельності, і його ефективність не може бути оцінена на підставі кількості складених рапортів, допитаних свідків або інших вжитих слідчих заходів.

- *Висновок:* порушення (одноголосно).

- Стаття 3: Уряд не надав правдоподібного пояснення низки поранень, виявлених на тілі А., хоча ці ушкодження свідчать, що він зазнав нелюдського поводження. Немає потреби робити окремий висновок з точки зору статті 3 стосовно недоліків розслідування.

- *Висновок:* порушення (одноголосно).

- Стаття 5 – Не заперечується, що затримання А. не ґрунтувалося на письмовому розпорядженні, передбаченому національним законодавством. Розумне тлумачення цього положення не може призвести до санкціонування позбавлення волі особи без правового порядку, коли виникають сумніви щодо особи цієї людини: таке тлумачення суперечить елементарним гарантіям, передбаченим статтею 5. Більше того, у цій справі поліція ідентифікувала А. в момент його затримання. Тому позбавлення свободи не було "законним". Оскільки спроба приховати затримання А.

у кожному разі не була успішною, Суд не розглядатиме питання про те, чи може бути залучена відповідальність держави за невизнане затримання. Відсутність письмової постанови та належної реєстрації затримання А. є достатніми для висновку, що ув'язнення А. суперечило внутрішньому законодавству і вимогам статті 5 Конвенції щодо належного реєстрування випадків позбавлення свободи.

- *Висновок:* порушення (одноголосно).

- Стаття 13 – Кримінальне розслідування не було ефективним, що підірвало ефективність усіх інших наявних засобів правового захисту, включно з можливістю подати цивільний позов.

- *Висновок:* порушення (одноголосно).

- Стаття 14 – Заявниця стверджує, що той факт, що державні органи сприймали її сина як цигана, був вирішальним для їхньої поведінки та заходів, яких вони вжили. Ця скарга заявниці ґрунтується на серйозних аргументах, але не можна зробити висновок, що твердження було доведене поза розумним сумнівом.

- *Висновок:* відсутність порушення (шість голосів проти одного).

- Стаття 41 – Суд відхилив заперечення Уряду про те, що Кримінально-процесуальний кодекс передбачає можливість поновлення кримінального провадження у справах, у яких Суд дійшов висновку про порушення, що дозволяє заявниці подати позов про відшкодування шкоди. Він присуджує їй 19 050 євро на відшкодування моральної шкоди і присуджує відшкодування видатків і витрат.